

2024-11-12

Projektledare Louise Kimby
louise.kimby@socialstyrelsen.se

Remiss: Kunskapsstöd för delat beslutsfattande vid psykiatriska tillstånd och psykisk funktionsnedsättning (4.3-84997/2024)

Sveriges Psykologförbundet har beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerat kunskapsstöd från Socialstyrelsen.

Psykologförbundet ställer sig mycket positivt till kunskapsstödet om delat beslutsfattande vid psykiatriska tillstånd och psykisk funktionsnedsättning. Förbundet är stark tillskyndare av egenmakt och att personer i behov av vård och stöd från samhället har reellt inflytande över de insatser som ges. Det är en fullständigt självklar rättighet att vårdtagare och/eller brukare ska vara delaktiga i sin egen vård och omsorg. Men vi vet också att resultatet av insatserna blir bättre om den enskilda personens unika kunskaper om sig själv och sina behov och resurser tas tillvara.

Det föreslagna kunskapsstödet beskriver enligt Psykologförbundet en tydlig process för delat beslutsfattande som definitivt kan bidra till stärkt egenmakt om den införlivas i verksamheterna. Vi menar även att det hedrar Socialstyrelsen att myndigheten här tar utgångspunkt i befintliga internationella kunskapsstöd på området och inte försöker uppfinna hjulet på nytt. Den stora utmaningen ligger som alltid när det gäller olika former av kunskapsstöd i spridning och implementering av nya metoder. Inom psykiatrin har dock inrättandet av funktionen psykologiskt ledningsansvarig (PLA) visat sig vara ett lyckat sätt att se till att relevanta kunskapsstöd tillämpas i verksamheten (se mer på nästa sida).

Nedan ges svar på de specifika frågorna i remissmissivet.

Bidrar kunskapsstödet till ökad förståelse för vad metoden delat beslutsfattande innebär?

Kunskapsstödet beskriver en tydlig process för delat beslutsfattande och kan i den meningen öka förståelsen för metoden.

Ger kunskapsstödet konkret stöd till hälso- och sjukvården samt socialtjänsten i hur delat beslutsfattande kan tillämpas i vård och omsorg för personer med psykiatriska tillstånd, funktionsnedsättning och stora behov?

Kunskapsstödet beskriver väl hur delat beslutsfattande kan tillämpas i verksamheten.

Kan kunskapsstödet främja att fler verksamheter inom hälso- och sjukvård och socialtjänst inför metoden delat beslutsfattande?

Kunskapsstödet kan absolut främja att flera verksamheter inför metoden om delat beslutsfattande – allt hänger ju på spridning och kännedom om stödet och hur väl man lyckas med implementeringen.

Kan kunskapsstödet underlätta implementering av metoden i socialtjänst och hälso- och sjukvård?

Som vi redan konstaterat beskriver kunskapsstödet tydligt metoden för delat beslutsfattande, vilket naturligtvis i sig underlättar att den införlivas i relevanta verksamheter. Däremot finns andra faktorer (utanför stödet) som kan försvåra implementeringen. En sådan är att verksamheter inom vård och omsorg överöses av olika kunskapsstöd med olika avsändare utan större samordning. Medarbetar får svårt att navigera och prioritera bland stöden. En annan faktor är hårda produktionskrav som gör att det ofta saknas tid och resurser för fortbildning kring nya metoder som ska införlivas. En tredje försvårande faktor är att det i verksamheter ofta saknas en organisation för systematiskt mottagande och implementering av ny kunskap. En fjärde är stor personalomsättning inom vård- och omsorgssektorn som försvårar långsiktig kunskapsutveckling på arbetsplatsen.

Ovan nämnda utmaningar kring implementering av kunskapsstöd är inte ovanliga inom psykiatriska verksamheter. På olika håll i landet inrättas därför funktionen psykologiskt ledningsansvarig (PLA) – dvs. psykolog med uppdrag av verksamhetschef eller motsvarande att fullgöra enskilda ledningsuppgifter kring psykologiska insatser. PLA är motsvarighet till medicinskt ledningsansvarig (MLA) som fullgör vissa ledningsuppgifter inom medicin. I uppdraget som PLA ingår att ansvara för implementeringen av nya kunskapsstöd och tillse processer som möjliggör att bästa tillgängliga kunskap kring psykologiska insatser tillämpas i verksamheterna. Kartläggningar som Psykologförbundet gjort (se bland annat [Verksamhetsnytta med PLA | Psykologförbundet](#)) visar också att PLA bidrar till kunskaps- och verksamhetsutveckling men även till god arbetsmiljö för medarbetarna på arbetsplatsen.

Sveriges Psykologförbund

Ulrika Edwinson
Förbundsdirektör

Per Johansson
Samhällspolitisk strateg

